

Chtěli jsme se vrátit k loutkářské praxi 19. století

■ Duo pánů Tomáš Běhal (dále TB) a Tomáš Podrazil (TP) nás ve večerním inspirativním představení loutkové inscenace *Rytíři smetli takovou vlnou energie*, že by se za ni nemusel stydět ani dvanáctihlavý drak. Pardon, soubor. Ačkoli byli již na odchodu za občerstvením, opět bleskově sundávají bundy a nabízí židli. Ještě půl hodiny po představení se pohybují a mluví s takovou energií, že je první minutu vůbec nestíhám. V hovoru se plynule doplňují a navazují na sebe. Radost mají z každé věty.

Jak jste se, pánové, dali vy dva dohromady?

TP: Myslím, že to, co nás spojuje, je loutkářská katedra DAMU a Praha. Byli jsme v ročníku u Marka Bečky.

TB: Toy Machine vzniklo, když tam ještě Tomáš nebyl. Toy jako Tomáš a Machine jako Mariánka Večerníková a chtěli jsme mezinárodní název, protože už jsme plánovali cizinu. Po dvou letech jsem poprosil Tomáše, protože umí na hodně nástrojů, trumpetu, kytaru, a vůbec je mnohem hudebnější než já, abychom udělali vánoční představení Betlém. Po něm jsme si řekli, že by bylo dobrý na to nějak navázat, takže vznikli Rytíři, Tisíc a jedna noc, Kocour v botách a pro dospělé 20 tisíc mil pod mořem. Ale jede v tom víc lidí, než my dva. Pavel Heřman, Heda Řezáčová, Dorka Bousková a například dramaturg David Košťák.

Upřednostňujete klasickou loutkářnu nebo objektové divadlo?

TB: Na DAMU se nás nad tím snažili naučit přemýšlet, u každé inscenace si musíte rozmyslet, jakou loutku chcete použít. **TP:** -a z jakého materiálu vycházet, takže to není tak, že bychom si řekli: hele, už jsme dlouho nedělali s maňáskama,

vezmeme maňásky. Naopak, vymyslíme titul a pak hledáme formu.

TB: Chtěli jsme se vrátit k loutkářské praxi 19. století, kdy ještě fungovaly tituly a být rytíř a dát slovo, to něco znamenalo. Přišlo nám, že tohle už dnes vymizelo, tak jsme se chtěli vrátit k Matěji Kopeckému. Proto marionety a kukátko, vždyť tohle je vlastně naše první kukátkový představení. Staré nástroje, plech na hromobití, živá hudba. Třeba já mám Sněhovou královnu a tu hraju na kufro, jako přelom dětství a dospělosti, opouštění hraček, se kterými jsem hodně pracoval. Pověsti zase evokují dřevěnou dobu, tak jsem sbíral samorosty a nakonec bylo ze dřeva všechno v té inscenaci. Určitě i Tomáš hodně přemýšlí, když dělá svoje sólo věci.

TP: Je to tak, třeba Tisíc a jedna noc je stínové divadlo, skrze snovost, takže pracuji s projektorem a většina všeho se zrcadlí na zdi nebo plátně za náma.

TB: Nebo jak třeba teď děláme toho Verna. Nežádáme o granty, takže si vše platíme sami, jsme hodně nezávislí a nemusíme se pořád někoho doprošovat, takže hodně recykluje-me -

TP: - starý hračky, loutky, artefakty...

TB: Takže máme velký marionety hlavních postav, ale všechno, co se děje pod vodou nebo ve strojně, hrajou malíčky loutky, my je snímáme kamerou a na živo promítáme na obrovskou ponorku kapitána Nema. Zvětšit jde cokoli, jen se zamyslet, co a jak použít. Jinak by nás to ani nebavilo, bylo by to ploché.

TP: Jedna z prvních věcí, co nám na DAMU řekli, bylo: když vidíte někde nějaký dobrý nápad, tak nečekejte, kraftedž je a recyklujte.

TB: Rytíře máme dokonce i v němčině, text i písničky. Jednou jsme hráli i v angličtině, ale to bylo náhodný. To bylo pro nějaký cizince, co byli na workshopu v Praze, a my jsme si řekli, že budeme hrát v češtině a oni to snad poberou přes emoce. Ale když jsme po nějakých dvou minutách viděli, že nereagují -

TP: - tak jsme spontánně přepli na angličtinu, asi vtipnou, ale angličtinu.

Když už jsme u jazyků, tak pro ta španělská stylizace hudby?

TP: Chtěli jsme vypravěče trubadury a takový to flamencový, toreadorský, co nám asociovalo šmrnc rytířských dob. Přemýšleli jsme, jaké rytíře známe a padl ten Artuš, Robin Hood, sv. Jiří, i o Donu Quijotovi jsme přemýšleli a k jejich šmrncu nám ten švih španělských rytmů seděl nejlíp.

TB: V téhle pohádce jsou mnohá typizace českých hrdinů: Hloupý Honza, to je takovej náš princ, Jirka, co bojuje s drakem, Eman jako Černý rytíř, další archetyp, do toho Excalibur a Artuš s celým stolem rytířů, co bojují za dobro, navíc mně to prostě připomíná Zorra, který taky bojuje za ženy, taky za dobro.

Rachel Duchková

Divadlo Toy Machine v akci.

(Ne)zoufalé manželky a (z)matky

■ Pražský divadelní soubor (Z)MATKY přivezl na letošní Popelku představení BIM BAM BOM. Jedná se o scénickou koláž (či chcete-li pásmo) složenou z lidových písní, básní, pohádek a říkanek.

Představení, ačkoliv je v něm možné vysledovat režijní rámec (např. začátek a konec prostřednictvím hry na píšťalu, cesta od hry k uspávání), má spíše volnou strukturu a postrádá jednotící příběh, který by diváka po celou dobu trvání provázel. Je to spíše nahodilý sled jednotlivých výstupů, které by se klidně moh-

li hrát na přeskáčku a které na sebe logicky nenavazují. Představení kvůli tomu nemá jasnou pointu, ke které by celý tvar spěl, což ale v tomto případě nemusí být na škodu. Cílem souboru (a potažmo režiséra a autora scénáře Martina J. Švejdy) totiž zřejmě není divadlo jako takové. To je v tomto případě spíše prostředkem

k pobavení dětí a ke společné hře.

Nutno dodat, že toto se na mnohých místech dařilo. Dětské diváky byli sice většinou zaujati spíše průběhem situace, než její jasnou pointou (trhání novin, telefonování), ale opět se lze domnívat, že se jednalo o tvůrčí záměr.

Představení má většinu času spíše narativní charakter. Scénografie je minimalistická, k jevištnímu ozvláštňení dochází zřídka, pomocí několika má-

lo rekvizit, a vše je soustředěno na interakci tří účinkujících dam s dětským publikem. A jak Marie Rumlenová, tak Petra Vondrušková a Jana Švejdová zvládají svoje úlohy se ctí. Jejich projev je sympatický, sebevědomý, koncentrovaný a neagresivní. Umějí pracovat se slovem, vnímají diváky a vědí kdy zvolnit tempo a kdy ho naopak zrychlit. Z jejich vzájemné souhry pak vznikají nejzábavnější scény představení (např. kouzelně nonsensová pohádka o mrtvé myšce). Za sebe bych snad vytkl pouze občasné herecky nedostatečně uchopené přechody mezi jednotlivými segmenty, které občas vyvolávaly dojem hluchých míst a to především v prvním ze včerejších představení. V tom druhém byla už celá inscenace plynulejší a soustředěnější. Kvůli již zmíněné nedivadelnosti, považují představení BIM BAM BOM za ideální pro komorní prostor s malým počtem mladších diváků. Píšu záměrně mladších, protože mám dojem, že ideální věková kategorie tohoto představení se pohybuje mezi 4 a 6 rokem. Sám soubor preferuje věk od 5 do 9 let, ale myslím, že během repríz v Rakovníku se nejvíce bavili právě ti nejmladší v sále.

Adam Doležal

Českolipská všehochuť

■ Jiráskovy Staré pověsti české se staly námětem mnoha jevištních ztvárnění a inspirovaly řadu divadelníků (namátkou Jana Schmida a jeho pražské Studio Ypsilon, Vlastimila Pešku v brněnské Radosti aj.). Ústředním motivem těchto tvůrců byl vždy pohled optikou té které divadelní poetiky na počátky našich dějin, jak je v literární podobě zpracoval Alois Jirásek. Tato snaha byla patrně i na začátku cesty Divadelního klubu mladých Kulturního šumu Česká Lípa k jevištnímu tvaru s názvem Pojďte a poslyšte..., pod kterým je podepsána jako spoluautorka a zároveň režisérka Ivana Bufková.

Odpovídal tomu již samotný úvod inscenace, kdy ve zdařilé etudě s trapným čekáním na kolegy zazní melodie písně Hej, Slované, herci vytvoří ze svých těl českou lípu (abychom ani na chvíli nezaváhali, kde je jejič domovina) a prostým a divadelně velmi účinným padáním žlutozelených listů znázor-

nili, kde že se ocitáme a kde čas plyne v očekávání. Když pak „naši“ lípu „očůravají“ Germáni, je nutné dát věci do pohybu. Dostáváme od inscenátorů tudíž vizitku, že půjde o hravé představení, kde bude nejdůležitější právě ona hravost a originalita divadelního vidění na známé skutečnosti počátku na-

ších dějin, zvláště když je na jevišti přítomna sympatická parta mladých lidí. I v takto koncipovaném inscenačním systému není samozřejmě vyloučeno, že zde zazní vážnější či hořké podtóny o české povaze.

Problém je, dle mého názoru, že takto navozený inscenační klíč je poměrně brzy opuštěn a více méně jsme svědky spíše popisného vyprávění než vynalézavého jevištního tvaru. Děje se tak zejména od chvíle, kdy se Kazi, Libuše a Teta dohadují, kdo bude vládnout. Zde jakoby režie již rezignovala na svébytnou obrazivost a nadsázku a vše spěje s převahou slovního sdělení ke svatbě Libuše

a Přemysla a k Libušině až patetickému proroctví, že český národ nikdy neskoná. A už to nezachrání ani poměrně divadelně konvenčně pojatý kůň či nekonvenčně pojatá Přemyslova radlice (rudlík). O nevydařené interaktivní etudě se zlodějem v hledišti ani nemluvě. Jsem přesvědčen, že hlavní důvod, proč bylo přehlídkové představení přijato diváky rozpačitě, je v absenci zřetelného a sdělného ústředního tématu jako jednotícího smyslu českolipské inscenace a dramaturgicko-režijní koncepce z daného tématu vyplývající. Není totiž zcela rozhodnuto, zda hlavním cílem je pohrávání si s Jirásko-

vou předlohou prostředky antiiluzivního divadla a osobitý pohled mladých protagonistů či jakési seriózní zkoumání češství se všemi mnohdy nelichotivými konotacemi. Myslím, že první by českolipskému divadelnímu kolektivu slušelo lépe, což dokazuje řada vydařených jevištních obrazů, nepostrádajících originalitu a jevištní působivost (např. kostým vojvodyloutky evokující dres českého národního hokejového týmu, již zmíněná lípa, Bivoj vyhazující buřty z kance atd.) nebo vtíp nepostrádající komentáře (např. Libušino zvolání o věštění: „Už to na mě zase jde“ či Křesomyslovo: „Je to mazané, je to chytré, je to české atd.). Chtělo by to však důsledné budování nadšázky, ironie, divadelní zkratky a neutuchající řetězení jevištních nápadů. V druhém případě by bylo bezpodmínečně nutné vybudovat dramatické situace,

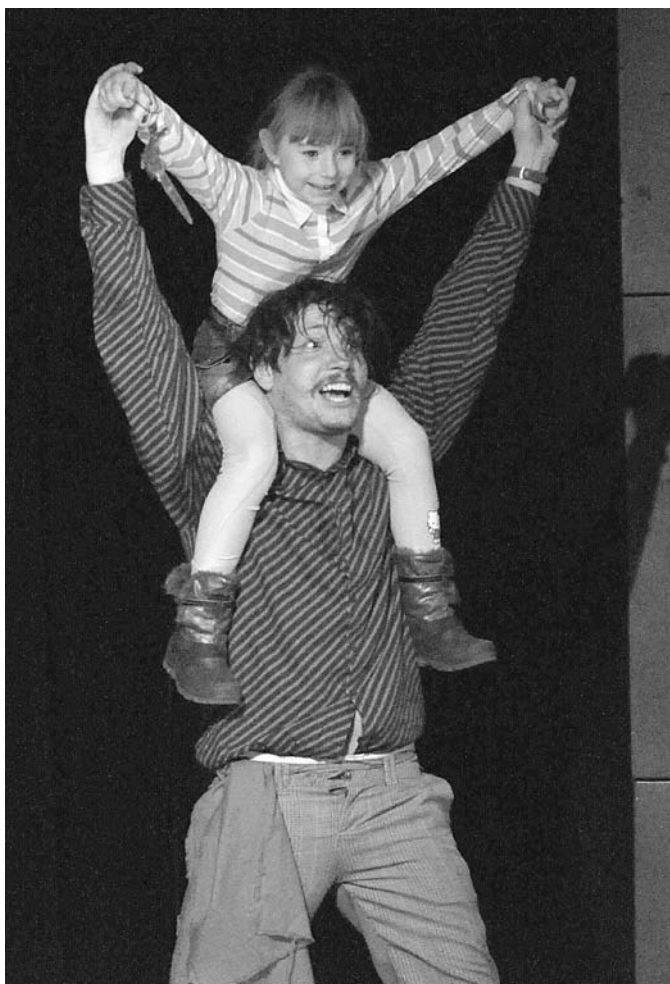
ve kterých by se daleko více jednalo než jen mluvilo. Takto úsilí protagonistů zůstává na pů-

li cesty a přes nesporné klady (kromě zmíněného např. kvalitní jevištní mluva) vyvolává in-

scenace Pojdte a poslyšte... až příliš mnoho otázek.

Milan Schejbal

Rytířské klání bez záchranné brzdy

■ Čest a spravedlnost si vzal za téma soubor Divadlo Toy Machine a v incenaci RYTÍŘI za ně bojují s energií, která připomíná Pendolino rozjeté na maximum. Díky tomu prožije nemálo diváků – malých, i těch velkých – adrenalinovou jízdu plnou vzrušení, dějových zákrut, interakcí a humoru. Sem tam někdo ale do rychle rozjeté soupravy nestačí naskočit včas a zůstane na perónu, na kterém má nečekaně dost času na to, aby si krom toho, proč a kam mu ujel vlak, položil i pár jiných otázek.

Jsou prostředky cíleně voleny tak, aby co nejsrozumitelněji sdělily příběh a nakolik o něj vůbec jde? Nebo je pohádkový děj pouze prostředníkem k rozjařile svébytné jevištní sebe prezentaci? Vytyčili si tvůrci nějakou mez, za kterou ve svém humoru nehodlají zajít nebo jim je dobré cokoliv, aby pobavili a tím si získali diváka? Jsou rozličná zcizení a odbočky obohacující nebo jsou jen projevem nedůvěry tvůrců v nosnost příběhu a ve vlastní loutkoherecké dovednosti? Jaký smysl mají interakce s divákem: mají nějakou vědomou funkci ve struktuře použitých prostředků, nebo jde pouze o důsledek exploze energie, která protagonisty neudrží na jejich hracím prostoru? Otázek by se dalo vzpomenout a zmínit ještě mnoho, a i když na ně-

kterou si člověk může najít tu nebo onu odpověď, rozjetý vlak už tím zpětně nedožene...

Naštěstí pro Toy Machine do jejich rytířské soupravy během rakovnické zastávky evidentně stihlo nastoupit diváků víc než dost a svou zběsilou jízdu si jaksepatří užili – jak lze soudit z jejich reakcí. Tedy nezbyvá než popřát šťastnou cestu všem dalším potencionálním cestujícím a co nejméně opozdílů s kufry plnými otázků.

Kateřina Baranovská

LOS POPELOS

PŘÍLOHA
KUKÁTKA Č. 3

ROZLOUSKNĚTE TEN OŘÍŠEK – Z PER STUDENTŮ JAMU

PROČ VLASTNĚ DIVADLO MILUJU

JAKÉ DIVADELNÍ PŘEDSTAVENÍ VÁM V POSLEDNÍ DOBĚ UDĚLALO RADOST?

Ve volných chvílích jsme se vás ptali na vaše divadelní zážitky. A tohle jsou vaše odpovědi...

Simona (9), Martin (10), Kateřina (11): „Minulý rok se nám na Popelce líbilo představení *Šakalí léta* od DS Tyl. Byly tam pěkné písničky.“

Kristýna (10): „Určitě teenagerský muzikál *Andílci za školou*. Bylo to hezky zpracované.“

Anna (22): „Divadlo Drak *Poslední trik Georgese Mélièse*, které jsem měla možnost zhlédnout v rámci festivalu Divadelní svět Brno. Bylo to prostě kouzelné. Přesně u takových představení mi dochází, proč vlastně divadlo miluju.“

Klára (25): „Skvělá byla *Maryša* v brněnském HaDivadle. Líbilo se mi moderní pojetí, které představení neublížilo, ale naopak přidalo.“

Marie (36): „V pražské Redutě soubor Crossroads zahrál dobré představní *Persesidy*. Bylo to syrové, ale zároveň hodně poetické.“

Tomáš (40): „*Věc Makropulos*, co režíroval Robert Wilson ve Stavovském divadle v Praze. Mám rád rukopis Wilsona ve všech jeho představeních. Vyzdvihl bych rozhodně výborné herecké výkony, zajímavé kostýmy a bohatou a vizuálně zajímavou scénografii.“

Helena (65): „Představení *Dva* od divadelního spolku z Dobrotína. Je to hořká komedie. Hráli to dva herci a ta paní herečka byla úžasná. Zasáhlo mě to, protože to bylo o vztazích mezi lidmi.“

A perlička na závěr:

Bedřich (70): „Zatím mi neudělalo žádné představení radost.“

Tak s tím musíme něco udělat!

Ptaly se: Lucie Kučerová a Jana Peřinová

JÁ → MU

·GLOSA·SEM·GLOSA·TAM·GLOSA·SEM·GLOSA·TAM·GLOSA·SEM·GLOSA·TAM·GLOSA·SEM·GLOSA·TAM·GLOSA·SEM·GLOSA·

(Z)MATKY, PRAHA: BIM BAM BOM

BIM BAM BOM U SPLAVU

Tři bosé rozprostovlasatilasé pacientky vcházejí do místnosti. Navazují s pozorujícími oční kontakt. **Tváří se mile.** Nezdá se, že by na nich mělo být něco špatně. Najednou ta prostřední začne na ostatní vyplazovat jazyk. Přidávají se k ní. Začínají se chovat dětinsky? Pacientky jdou číst dnešní noviny. Vypadají sečtěle. Avšak - trhají je, pozorující je nadšeně podporují v jejich bitce. **Tváří se mile?** Pacientky zpívají lidové písničky. Zpívají rády. Avšak – najednou je tu stodvacítka a americký bombardér. Parodie lidového umění? Pacientky zvažují: „Byl. Jednou. Jeden. Starý. Ovčák! A. Ten. Měl. Černého. PSA!“ Straší nás. Avšak - nesmíme se bát! Pozorovatelé: „A co teda ten pes?“ Pacientky: „Bimbambom. BIIIIIIIIIIIIIIII. Umbyvaryvaj.“ Pozorovatelé: „A co je to škopíček, divočiце, dřímotice?“ Pacientky: „...“ (**Tváří se mile!**) Exkurze s dětmi do psychiatrické léčebny? **Mám strach.**

Klára Bednaříková

OČIMA DIVÁKŮ

POVÍDÁM

POVÍDÁM POHÁDKU

co není určena robátku

Povídám povídám druhou

tempo mne uspává

klímu nudou

Povídám povídám třetí

jste babky nebo děti

Povídám povídám čtvrtou

mám asi makovici dutou

Jordana Blažková

Byly tam
hezke
básničky.
(Simona)

Bylo to
trochu
nudné.
(Martin)

Masakr.
(Nick)

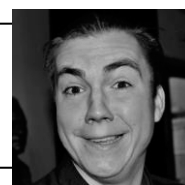
Takový
psycho!
(Johana)

Milé
divadlo
poezie.
(Petr)

Mišmaš.
(Didi)

DKM KULTURNÍ ŠUM, ČESKÁ LÍPA: POJĎTE A POSLYŠTE....

ČECH, Praotec. HORA. ISBN 24-04-2015

Tato učebnice dějepisu je kvůli své jemně parodující formě významných osobností a momentů naší historie velmi oblíbená u teenagerů. *OmgPřemysl.OmgPřemysl*. Publikace je dělena do dvou nebe a dudy kapitol. *Dudlaj.Dudlaj.Dá*. V první vnímáme ohromnou energii, s jakou je kniha psána - s radostí nově poznáváme staré postavy a zvláštní sbor Citoslovců, oceňujeme smysl pro detail i živé fotografie. *Tany.Tany.Štronzo*. Druhá kapitola pojednává o stále stejných principech a čtenáři nenabízí v podstatě nic nového, přibývají ilustrace a slova slova slova, hledáme cíl existence sboristů, postav, herců, interakce. Komentují i nepotřebné. *Smrkám.Smrk.Smrk*. Z příjemného Braň-se-sra-be, braň-se-sra-be!!! vzniká Braň-se-sra-be, braň-se-sra-be??? Stejně pravidelný temporytmus – už nechceš číst ten přehled českých dějin od vzniku Čech snad až do nekonečna! *SheiBe!* Pro ty, kteří se dostanou až ke konci této učebnice, máme dárek ve formě prášků proti spaní, stereotypu, feminismu! *Glo.Glo.Glo*. *Babi, jak dlouho ležela ta knížka na půdě?*

Jan Frýdek

OČIMA DIVÁKŮ

POJĎTE A POSLYŠTE

o slovanském národu
ve kterém se nikdo nemá k odchodu

Pojďte a poslyšte

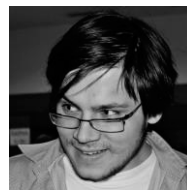
jak jelen jetelem letěl
o tom jak totálně neschopní jsou muži
a bez přespanilých a přemoudrých žen
by nikdo nic neuměl

Pojďte a poslyšte

hlaholy hlaholy hlaholy
zurky zurky zurky
Ale já s váma nejdu!

Lucie Kučerová

Super vtípky,
které děti mohly
pochopit.
(Kristýna)

Občas zbytečně
nuceně zábavné
a velká míra
mystifikace.
(David)

Bylo to
superedukativní,
výborná forma -
přiblížili ten text
dětem. (Veronika)

Hezké, ale
zbytečně
dlouhé.
(Rachel)

TOY MACHINE: RYTÍŘI

KLIDNĚ BYCH LÍBALA OBOJŽIVELNÉHO PLAZA

Začíná to prudce. Interaktivně. Samo, přirozeně, hned.
Chtěla bych sedět v první řadě.
Těší mě každá písnička. Chytře psaná, na španělku hraná, čistě zazpívaná.
Chtěla bych být kytarou.
Marionety skotačivě ožívají, zběsile lítají vzduchem.
Chtěla bych být loutkou.
Smějeme se. Nahlas. Nehledě na věk. A když má být ticho, je ticho. Nikdo neruší.
Chtěla bych dělat takové divadlo.
Dlouho jsem si tak hezky (kolektivně) nezaplakala.
Chtěla bych, abych nikdy nebrečela jinak.
Z asi pětileté holčičky se stává rytířka. A prohání se na herci – teda na koni!
Chtěla bych být tahle „Kristýnka z Tylova divadla“.
Únava? Tohle mi vytrhlo trn z paty a nakoplo mě to do zadku.
Chtěla bych to vidět znova.

Marie Klemensová

OČIMA DIVÁKŮ

Líbil se mi styl jižanské
taškařice, fajn byl kontakt
s publikem, uvolněnější slovník,
rychlý pohyb po jevišti.
(Zuzana)

Bylo to skvělé, i pro ty děti od tří let,
pro které to má být. Ta energie je
úžasná, je vidět, že je to úplně
někde jinde.
(Pavel)

DOBŘÍ VEČER DÁMY A PÁNOVÉ!

VÍTÁME VÁS U NAŠÍ INTELIGENTNÍ ZÁBAVY!

Čeká vás příběh o sličné panně, co má pěkné dlaně.
Malý král co vlastní louky, pláň.
5 4 3 2 1 Startujeme rejžol!
Budeme plakat 3 2 1
Omdlím 3 2 1
Kolik příběhů o drakovi znáte?
Co s příběhem, kde dva záporáky máte?
Uklízečce lítá prachovka,
Vida, vida! Chodící plechovka!
Cha cha chi chi chňo chňo

Jana Peřinová

Nechceme si z češství dělat legraci

■ Ačkoli se to nezdá pravděpodobné, i inscenace na přehlídce divadla pro děti může přispět do aktuální společensko-politické debaty. Záměrně či nezáměrně, Divadelní klub mladých Kulturní šum Česká lípa s inscenací „Pojďte a poslyšte“ přinesl na Popelku téma, se kterým se setkáváme na stránkách celostátních tiskovin. Je to náhoda či nikoli? Odpovídá režisérka Ivana Bufková.

Přečetla jsem si o vás, že jste začínali jako studentský soubor. My jsme pořád studentský soubor. Naši členové jsou studenti středních škol z českolipska. V některých případech se připojí i vysokoškoláci, ale to je zřídkla. Jsme středoškolský divadelní soubor, takže u nás dochází k neustálým změnám. Přijde maturitní ročník a spous-

ta studentů, kteří se stali matadory, odchází. Na jejich místo přichází nová, mladá krev, leckdy ale divadlem nepolíbená. Vy jste povoláním profesorka? Ano, já i moje kolegyně Kamila Rážová učíme na obchodní akademii. Učím přírodní vědy, biologii, chemii, fyziku.

Podle výběru předlohy jsem vás tipovala na historii. Co vás zaujalo na tomto konkrétním Jiráskově textu?

Vybrat divadelní hru pro středoškolský soubor je velmi složitá záležitost. Musí se počítat s tím, že to nemůže být klasické divadlo, kde jsou například generační rozdíly. Musí to být něco hravého, kde je jedno, jestli se hrají generačně odlišné postavy, jestli dívka hraje chlapce a naopak. Nejedeme přímo na kvalitu, ale chceme, aby si všichni zahráli. Vybíráme tedy titul, kde se uplatní i patnáct lidí. Staré pověsti české mě

zpočátku oslovily, viděla jsem v nich spoustu možností. Když jsme text začali hrát, začala mi hra připadat příliš popisná, proto jsme mohutně škrtili.

Rozhodli jste se zachovat archaický jazyk. Nedělá to mladším divákům problémy?

V některých promluvách zachováváme Jiráskův jazyk, protože základem jsou skutečně Staré pověsti české, byť zpracované různými autory. Chtěla jsem, aby se jazyk zachoval tam, kde je přímá řeč. Myslím, že děti, které čtou Staré pověsti české, tento jazyk znají a jsou na něj zvyklé.

Jedno z témat vaší inscenace, tedy národní identita a vztah Čechů k ostatním národům, je v současnosti tématem celospolečenským. Je to záměr?

Nikoli, je to shoda okolností. Máme ve hře několik scének, a týká se to především postavy Křesomysla, kde dochází k jisté ironizaci češství. Na krajské přehlídce nám bylo vytýkáno, že si z češství děláme legraci. Přiznám se, že to jsme vůbec nezamýšleli. Naopak. Myslím, že závěrečná scéna je jedno-

značně oslavou toho, že Slované jsou, Slované budou a vydrží a že si tu naši krásnou zemi musíme zasloužit, musíme pro to něco udělat. Máme tam ale jednu postavu, zmíněného Křesomysla, která by měla trochu špičkovat, protože nic není stoprocentní. Každý národ má své priority i svá negativa. V Novém Boru jsme se setkali s reakcí, že celá hra shazuje český národ. My jsme se divili, jak na to přišli. Zřejmě to vyplynulo právě z některých replik Křesomysla, který glosuje: ó, jak české...

Nesetkali jste se i s reakcí obrázcenou? Že je hra třeba až příliš nacionalistická?

Právě že ne. S tím jsme se nikdy nesetkali. My jsme chtěli pohladit českou dušičku. Myslím, že děckám nedělalo žádné problémy mluvit o zemi zaslíbené. Proto pro nás byl šok, když nám bylo vytýkáno, že si z češství děláme legraci. A trochu jsme se toho zalekli. Ne, to jsme v žádném případě nechtěli.

Petra Jirásková

Čas her a čas uklízení

■ Čtvrteční program zahájil soubor (Z)MATKY z Prahy. Tři ženy se s upřímně mateřským zápalem vrhly do pásma více či méně známých dětských říkanek, za něž v průběhu představení sklízely od dětí opakovaný smích, jásot a potlesk, navzdory houževnatému napomínání ostražitých učitelek. O tom, že právě o tuto „malou dětskou anarchii“ souboru jde, mluví režisér Martin J. Švejda.

V programu jste představen jako „subverzivní (podvratný) matador“. Nadsázka je jasná, co si ale pod takovým titulem můžeme opravdu představit?

V amaterském divadle se pohybují víc jak dvacet let v rámci kulturně divadelního spolku Puchmajer. Tvoříme hlavně pro dospělé publikum, účastníme se různých přehlídek, většinou Šrámkova Písku, i do Hronova jsme se párkrát dostali. A tím, že jsme se před X lety stali rodiči a děti nám rostly, tak jsme pojalí dobrý nápad vytvořit představení pro děti. Něco takového jsem ještě nikdy předtím nedě-

lal, takže jsem si to chtěl ozkoušet, jak to bude fungovat a zda-li je toho člověk vůbec mocen.

Říkáte my, jak tedy uskupení (Z)MATKY vlastně vzniklo?

To je jednoduché – jedna z protagonistek je moje manželka a ostatní dvě herečky jsou také maminky dětí ze školky, do které chodí i naše dítě. Když se pravidelně scházejí a potkávají, tak jsme z toho udělali takovou volnočasovou aktivitu.

Takže jste si fungování inscenace ozkoušeli nejprve na svých dětech?

Určitě ano, člověk v průběhu rodičovství získává spoustu zkušeností, jak se děti chovají, jaké jsou, co se jim líbí a tyhle zkušenosti se pak nějakým způsobem vtělily do naší inscenace.

Jak už podtitul inscenace napovídá, spojujete staré prvky s novými...

Jednak jsou to takové klasické věci, jako třeba Český rok – čtyřdílná publikace různých říkanek, pohádek, textů, klasický folklór. No, a pak existuje nový folklór, ten současný, který různí lidé sesbírali v dnešních školkách a vůbec v dětském prostředí. Vyšly minimálně tři takové knížky, například „Namažeme školu špekem“, jsou to říkanky zdánlivě provokativní nebo dráždivé. Přišly mi dobré, protože děti ve školkách se jimi

dobře baví a je to součástí jejich folkloru. Zdálo se mi zajímavé oba tyto folklory spojit a vytvořit dnešní hravé představení.

Z těch knížek jste museli mít hrozně moc materiálu. Jak jste říkadla pro dramatizaci vybírali?

Vzniklo několik výstupů, které by zabraly čtyřicet minut. Jenže musíte vytvořit nějaký pevnější tvar, aby to fungovalo i rytmicky, aby se střídaly lyričtější a divočejší scénky a doufat, že se děti rozdovádí. A taky musíte odhadnout, kolik toho vydrží. A protože tohle je jen série jednotlivých výstupů, zjistili jsme, že dvacet pět minut je tak akorát, aby to děti bavilo.

S jakým pocitem by podle vás měly děti z představení odcházet?

Jak představení skutečně působí, to musí říct jiní lidé. Ale sa-

mozřejmě jsou tam hravé divoké momenty, kdy děti mají rády určitou anarchii a divočí, ale zároveň by se následně měly zklidnit. Takovým nejmarkantnějším momentem asi je, když herečky trhají papíry a pak je začnou uklízet a zpívat o tom, že je čas na uklízení. Z toho by děti měly vědět, že čas her taky jednou ustane a má se střídat zábava a povinnost. Chtěl bych doufat, že zjistí, že existují nějaké hranice hry a že jsou i nějaké povinnosti.

Když už jste se zmínil o dětech jako divácích, jaké to je, hrát jen takový kousek od nich?

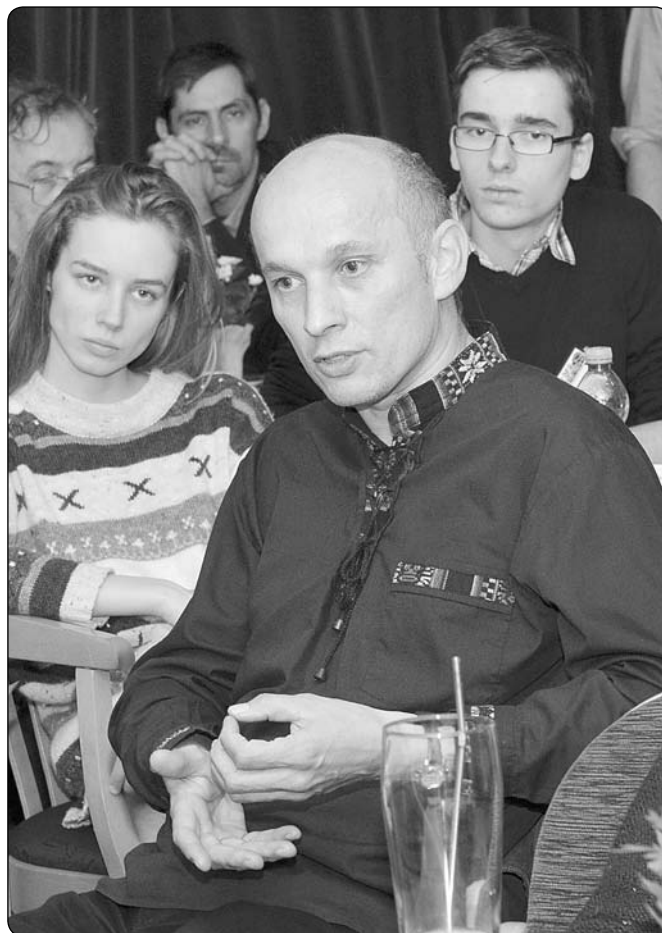
Myslím si, že je to téměř nezbytné. Mám totiž pocit, že tvar té inscenace je velmi křehký, zvláště v lyrických pasážích, a je potřeba, aby děti byly pokud možno vtaženy do atmosféry. Proto se snažíme hrát v komorním prostoru pro omezený počet dětí tak, aby to nepřesáhlo

únosnou míru. V Rakovníku se to povedlo a děti byly výborné v obou představeních. Takhle si představujeme, že budou děti reagovat. Vždycky se na chvíli zklidní, aby si vzápětí užily divokosti nebo hravosti.

Divadlo pro děti děláte poprvé, co vás osobně na něm nejvíc baví?

Dětský divák vyžaduje něco jiného, než produkce pro dospělé, kde používáme hodně ironie a černého humoru. Zpracovat něco ironií, to děti naprosto nechápou. Pro mě je však zároveň důležité vyzkoušet si hravost, řekl bych až anarchii, která u dětí funguje. Je to patrné na učitelkách, které jsou prostě rády, když jsou děti v klidu a když „neruší“ a „nezlobí“. Já jsem byl nejvíc zvědavý asi právě na dětské reakce, jak situace přijímají a vypořádávají se s nimi.

Rachel Duchková

Speciální nabídka pro účastníky přehlídky POPELKA 2015!!!
Nenechte si ujít nevšední zážitek –
prožitkový workshop

„LIVE DRUMS“

Provází lektor a coach Jiří Adam

6. 11. 2015 od 18 do 20 hodin
Gymnázium Rakovník

Obvyklá cena 320 Kč
s tímto Zpravodajem pro divadelníky 250 Kč

U nás najdete bubny, energii a vše co k tomu patří
Přihlaste se na telefonním čísle 605 817 183

CO JE TŘEBA VĚDĚT

Alena Urbanová: Mýtus divadla pro děti

Za dlouhou dobu se hluboce zakořenilo přesvědčení, že divadlo pro děti je jakési jiné divadlo než normální, že nemůže a konec konců ani nemusí vyhovovat vážným estetickým nárokům, protože stačí, vyhovuje-li požadavkům pedagogickým. Že to nikdy nemůže být nic jiného než atrapa, zmenšená (přesněji řečeno zhlouplá) „dětská“ napodobenina divadla velkého. Tento mýtus specificky pronikl do všeho konání v této oblasti tak hluboce, že působí automaticky, bezděčně, podvědomě – a to na tvůrce i posuzovatele. Především podvazuje fantazii, krotí divadelní ambice, ukládá zvláštní autocenzuru. A ovšem také předem omlouvá pohodlnou neochotu zamyslet se hlouběji nad myšlenkou i tvarem inscenace, určené dětem. Příkladem ze všech koutů této oblasti existuje nepřeberné množství.

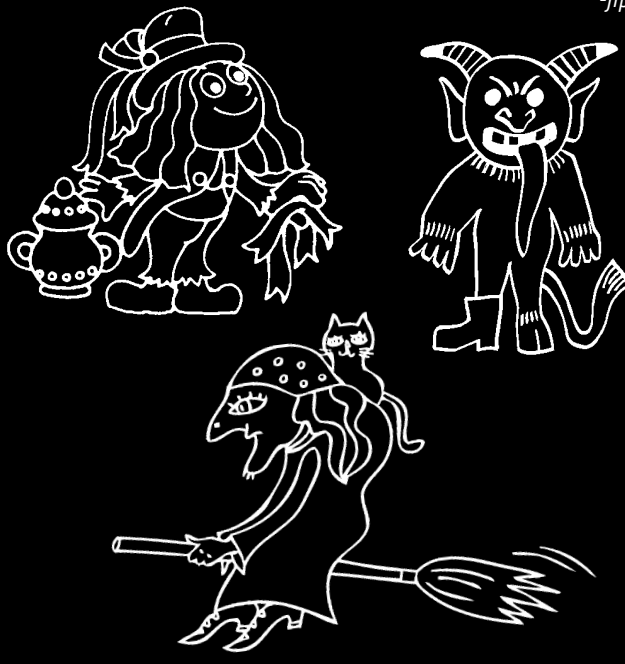
Vydalo Národní informační a poradenské středisko pro kulturu,
jeho útvar ARTAMA v roce 1993, odborný redaktor:
PhDr. Milan Strotzer

! INTERAKTIVNÍ ANKETA !

Která pohádková postava je nejoblíbenější?

Na baru Tylova divadla probíhá měření oblíbenosti pohádkových postav. Prosíme návštěvníky přehlídky, aby i svými hlasy přispěli k co nejpresnějšímu výsledku. Nejúspěšnější postavy základních kol se v sobotu utkají ve velkém superfinále. Neváhejte a podpořte svého favorita! Bližší informace i pravidla hlasování najdete na baru Tylova divadla.

-jip-

PROGRAM:

Pátek 6. listopadu 2015

09.00 – 09.55

N.O.P.O.Ď. Nový Bor

režie: Štěpán Křákal

Jaroslav Foglar, Štěpán Křákal:

Záhada hlavolamu

(pro děti od 9 let)

11.20 – 12.05

Divadlo Prkno

Veverská Bítýška

režie: Vít Jakubec

Pavel Čech:

O čertovi

(pro děti od 3 let)

14.00 – 17.00

Rozborový seminář s reflexemi
dětských skupin (Záhada
hlavolamu, O čertovi)

18.00 – 19.15

ČERVIVEN senior,

SPgŠ Krnov

režie: Petra Severinová

Michael Cunningham:

Propadlý lístek

(pro mládež od 15 let)

21.00 – 22.30

Rozborový seminář s reflexemi
dětských skupin (Propadlý
lístek)

Sobota 7. listopadu 2015

10.00 – 10.55

DS Vojan Libice nad

Cidlinou

režie: Jaroslav Vondruška

Jindřiška Netrestová

Neohrožený Mikeš

(pro děti od 4 let)

13.00 – 14.30

Rozborový seminář s reflexe-
mi dětských skupin (Neohrože-
ný Mikeš)

14.30 – 16.00

Inspirativní představení

Jihočeské divadlo

Malé divadlo České

Budějovice

režie: Petr Hašek

Jan Drda

Dalskabáty, hřištná ves

(pro děti od 10 let)

18.30 – 19.50

DS bratří Mrštíků

Boleradice

režie: Alena Chalupová

Božena Němcová, Milan Uhde,

Alena Chalupová

Divá Bára

(pro mládež od 15 let)

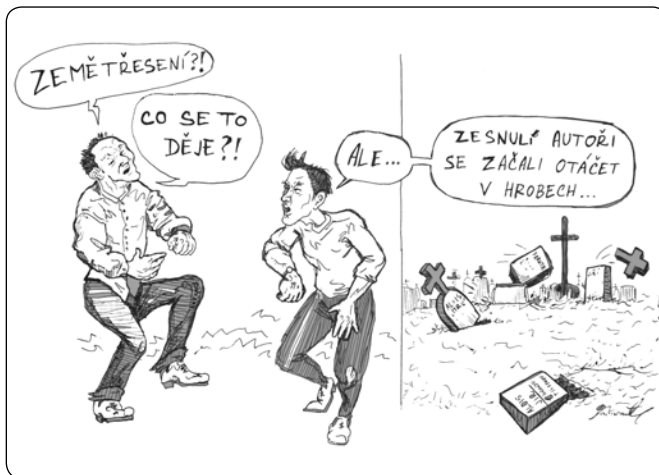
21.00 – 22.30

Rozborový seminář s reflexemi
dětských skupin (Divá Bára)

22.30

**DISKUSE O VÝZNAMU
A SOUČASNÉ PODOBĚ
DIVADLA PRO DĚTI**

Foyer TD

QUO VADIS HRONOV?

V dnešním čísle se k problematice nejstaršího divadelního festivalu na světě vyjadřuje Mgr. Simona Bezoušková, odborná pracovnice pro amatérské činoherní divadlo NIPOS-ARTAMA a programová ředitelka Jiráskova Hronova.

„Letos se v Hronově objevil poměrně zásadní problém. Nedostatek ubytovací kapacity. Když se k tomu přičtou další, byť méně zásadní, problémy, vzniká z toho poměrně složitá situace k řešení.“

V tuto chvíli je to tak, že se festivalový výbor Jiráskova Hronova shodl na tom, že je zapotřebí se zastavit a zamyslet. Z toho důvodu i NIPOS zadal dvě analýzy. Jednu provádí Fakulta sociálních věd Univerzity Karlovy, druhou katedra managementu Vysoké školy ekonomické v Praze. První analýza je zaměřena spíše sociologicky, ta druhá se zaměřuje na festival přímo z pohledu arts managementu a finanční analýzy. Výsledky zmíněných analýz bychom měli obdržet 29. února 2016 a 15. března zasedne festivalový výbor. Domluvili jsme se tak, že výsledky obou analýz odstartují diskuzi o nové podobě a nové koncepci Jiráskova Hronova. Rozhodně to není tak, že by měl Jiráskův Hronov končit, či se stěhovat jinam. Vždy v Hronově zůstane, je jen otázkou, jakou bude mít podobu vzhledem k tomu, jaké možnosti zde jsou.

V tuto chvíli je jisté, že Jiráskův Hronov 2016 proběhne ve stávající podobě. Divadelní sezóna již první postupovou přehlídkou na Hronov odstartovala, takže jsme se domluvili na tom, že pro rok 2016 se ještě nic měnit nebude a řešíme, jak to bude v roce 2017.“

-saj-

Anička Kodešová zachycena objektivem Ivo Mičkala během dětského semináře.

